

EKİM AYI FİYAT GELİŞMELERİ

6 KASIM 2017

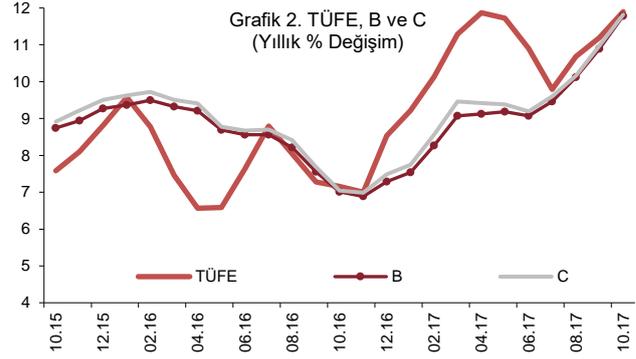
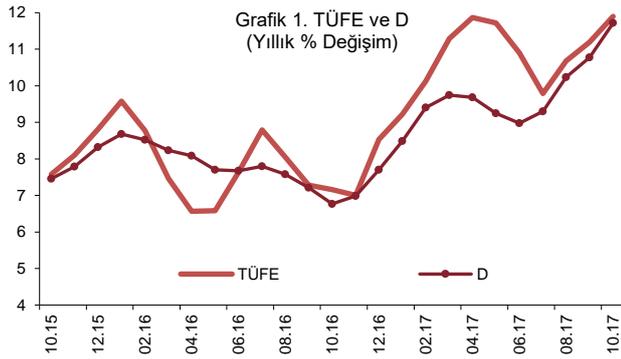
ÖZET...

Ekim ayında tüketici fiyatları yüzde 2,08 oranında artmış ve yıllık enflasyon 0,70 puan yükselerek yüzde 11,90 olmuştur. Bu dönemde gıda yıllık enflasyonu işlenmiş gıda fiyatları kaynaklı olarak yükselmiştir. Petrol ve diğer girdi fiyatları ile döviz kurundaki gelişmelerle, enerji fiyatları son aylardaki yüksek artış eğilimini sürdürmüştür. Temel mal enflasyonu, döviz kuru gelişmelerinin yanı sıra beyaz eşya ile mobilya sektöründeki geçici vergi indirimlerinin geri alınmasının etkisiyle yükselirken giyim grubundaki yöntem değişiminin yukarı yönlü etkisi azalarak da olsa sürmüştür. Hizmet grubunda ise yıllık enflasyon önemli bir değişim göstermemiştir. Bu çerçevede, çekirdek göstergelerin yıllık enflasyonu ve ana eğilimi temel mal grubu öncülüğünde yükselmiştir.

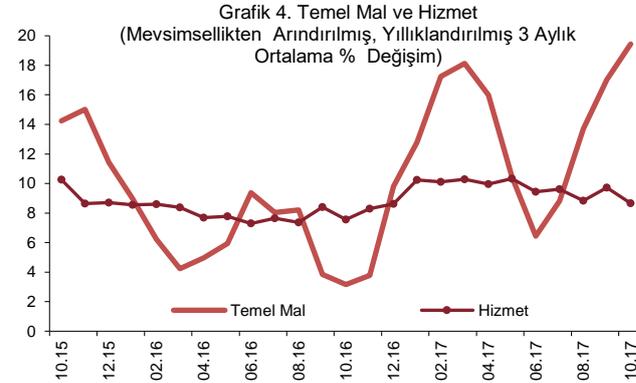
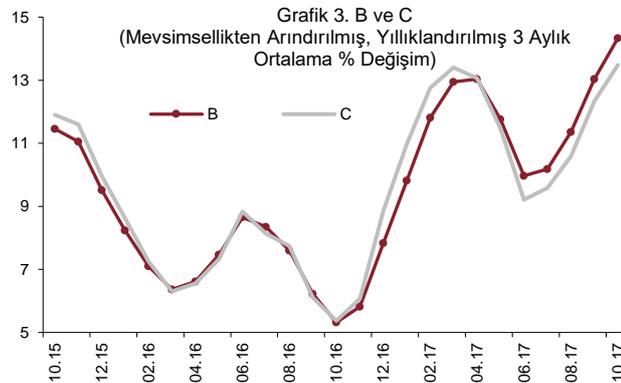
...DEĞERLENDİRMELER...

Ekim ayında tüketici fiyatları yüzde 2,08 oranında artmış ve yıllık enflasyon 0,70 puan yükselerek yüzde 11,90 olmuştur (Grafik 1). Bu dönemde B ve C endekslerinin yıllık değişim oranları sırasıyla 0,90 ve 0,84 puan artarak yüzde 11,79 ve 11,82 olarak gerçekleşmiştir (Grafik 2).

Alt grupların yıllık tüketici enflasyonuna katkıları incelendiğinde, bir önceki aya göre temel mal ve enerji gruplarının katkısının sırasıyla 0,52 ve 0,12 puan arttığı, diğer alt grupların katkılarında ise belirgin bir değişim olmadığı görülmüştür.

Mevsimsellikten arındırılmış verilerle çekirdek enflasyon göstergelerinin üç aylık ortalamaları incelendiğinde, enflasyonun ana eğilimindeki yükselişin Ekim ayında da sürdüğü gözlenmiştir (Grafik 3). Bu dönemde ana eğilim hizmet grubunda bir miktar iyileşirken, temel mal grubunda hızlı bir yükseliş kaydetmiştir (Grafik 4). Bu yükselişte beyaz eşya ile mobilya sektöründeki geçici vergi indirimlerinin geri alınması ve giyim grubundaki ağırlık yöntemi değişikliği etkili olurken, bu etkiler arındırıldığında daha sınırlı da olsa yükselişin sürdüğü görülmüştür.

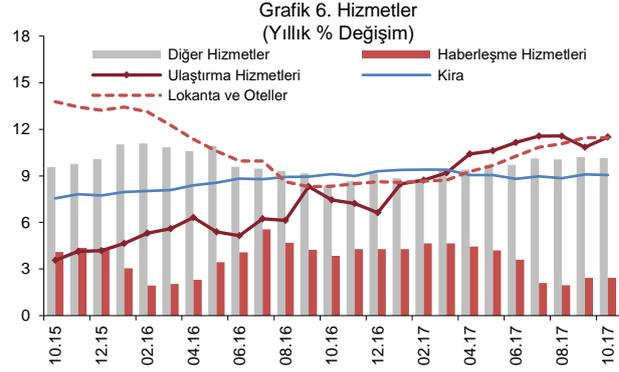
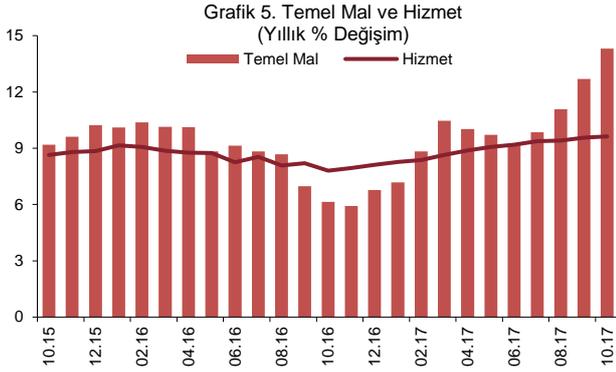

Ekim ayında hizmet grubu fiyatları yüzde 0,42 oranında artmış, grup yıllık enflasyonu sınırlı bir artışla yüzde 9,63 olmuştur (Grafik 5 ve Tablo 1). Bu dönemde, yıllık enflasyon ulaştırma

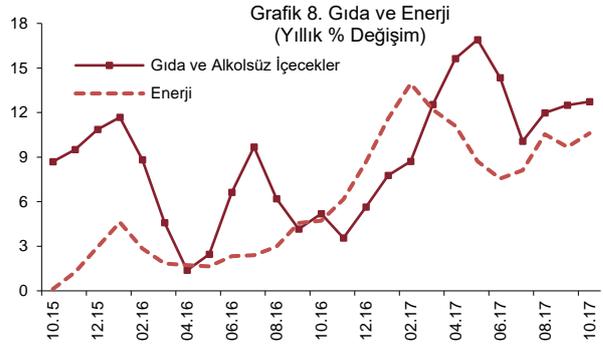
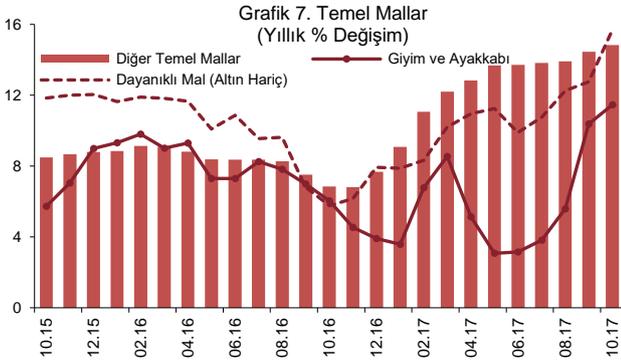
EKİM AYI FİYAT GELİŞMELERİ

6 KASIM 2017

grubunda artarken diğer alt gruplarda yatay seyretmiştir. Ulaştırma hizmetleri fiyatları akaryakıt fiyatlarındaki artışlara paralel olarak aylık bazda yüzde 1,07 oranında yükselmiştir. Bu gelişmede, taksi (yüzde 8,05) ve dolmuş (yüzde 2,89) ücretlerindeki artışlar öne çıkmıştır. Bu dönemde, kira yıllık enflasyonu yüksek seviyesini korumuştur. Lokanta-otel grubu yıllık enflasyonu yatay seyrederken, alt gruplarından yemek hizmetlerinde enflasyon yükselmiş, konaklama hizmetlerinde ise gerilemiştir.

Temel mal grubu yıllık enflasyonu Ekim ayında 1,61 puan artarak yüzde 14,31'e ulaşmıştır (Grafik 5). Bu dönemde yıllık enflasyon tüm alt gruplarda yükselmiş, giyim grubundaki yükselişte ağırlık yapısındaki değişimin etkisi belirleyici olmuştur. Dayanıklı mal enflasyonu, döviz kuru gelişmeleri kaynaklı olarak otomobil grubunda gözlenen yüksek fiyat artışı ile beyaz eşya ve mobilyaya yönelik vergi indirimlerinin geri alınmasına bağlı olarak önemli bir oranda yükselmiştir (Grafik 7). Bu dönemde, temel mal enflasyonunun yukarı yönlü seyrinde, döviz kuru gelişmeleri, geçici vergi indirimlerinin geri alınması, iktisadi faaliyetlerdeki güçlü seyir ve giyim kaynaklı yönetsel etkiler öne çıkmıştır.

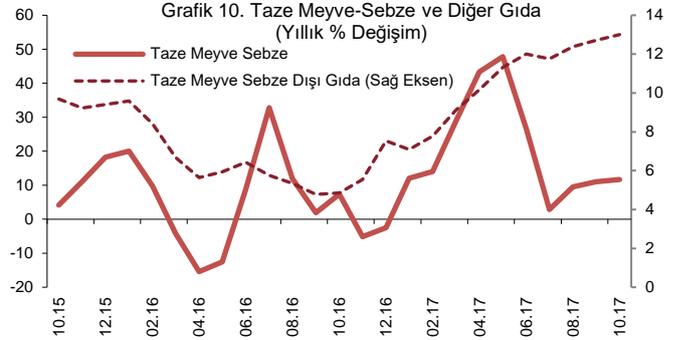
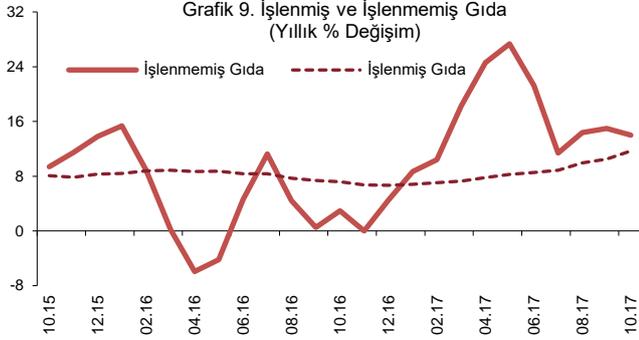
Son iki ayda güçlü artışlar kaydeden enerji fiyatları, Ekim ayında da yüzde 1,78 ile belirgin bir oranda yükselmiştir (Tablo 1). Döviz kuru ile petrol ve diğer girdi fiyatlarındaki gelişmelere bağlı olarak sırasıyla yüzde 3,15 ve 4,20 oranında artan akaryakıt ve tüpgaz fiyatları, bu dönemde de enerji enflasyonundaki yükselişin ana sürükleyicileri olmuştur. Bu doğrultuda, enerji grubu yıllık enflasyonu 0,93 puan yükselerek yüzde 10,61'e ulaşmıştır (Grafik 8). Yakın dönemdeki kur ve petrol fiyatı gelişmeleri çerçevesinde, enerji fiyatlarındaki yukarı yönlü seyrin Kasım ayında da sürmesi beklenmektedir.

Ekim ayında gıda ve alkolsüz içecekler grubunda fiyatlar yüzde 1,97 oranında artmış, grup yıllık enflasyonu 0,24 puan yükselerek yüzde 12,74 olmuştur (Grafik 8). Bu gelişmede, yıllık enflasyonu yüzde 11,68'e ulaşan işlenmiş gıda etkili olurken, bu grupta özellikle tereyağı (yüzde 8,22), peynir ve diğer süt ürünleri (yüzde 5,04) ile çay (yüzde 3,07) fiyatlarındaki aylık artışlar dikkat çekmiştir (Grafik 9). Diğer taraftan, mevsimsellikten arındırılmış işlenmemiş gıda fiyatları kırmızı et öncülüğünde gerilemeye devam etmiştir. Taze meyve ve süt fiyatlarında ise belirgin artışlar

EKİM AYI FİYAT GELİŞMELERİ

6 KASIM 2017

gözlenmiştir. Bu gelişmelerle taze meyve-sebze dışı gıda grubu yıllık enflasyonu yüzde 13,00'e yükselmiştir (Grafik 10).

Tablo 1. Ekim Ayı TÜFE ve Alt Kalemler (Yüzde Değişim)

	Aylık		Yıllık	
	Ekim 2017	Ekim 2016	Ekim 2017	Ekim 2016
TÜFE	2,08	1,44	11,90	7,16
1. Mallar	2,82	1,94	12,92	6,87
Enerji	1,78	0,92	10,61	4,72
Gıda ve Alkolsüz İçecekler	1,97	1,76	12,74	5,20
İşlenmemiş Gıda	2,49	3,37	13,99	2,95
Taze Meyve-Sebze	9,67	9,03	11,71	7,41
Diğer İşlenmemiş Gıda	-1,04	0,06	15,69	0,69
İşlenmiş Gıda	1,52	0,43	11,68	7,18
Ekmek ve Tahıllar	0,69	0,48	8,99	9,37
Diğer İşlenmiş Gıda	1,99	0,41	13,22	5,99
Enerji ve Gıda Dışı Mallar	3,75	2,46	13,92	8,87
Temel Mallar	4,58	3,11	14,31	6,15
Dayanıklı Mallar (Altın Hariç)	3,38	0,75	15,69	5,76
Giyim ve Ayakkabı(*)	11,73	10,64	11,46	6,04
Diğer Temel Mallar	0,81	0,48	14,83	6,85
Alkollü İçecekler ve Tütün	0,00	-0,01	10,40	22,61
Altın	2,52	-0,76	20,23	14,97
2. Hizmetler	0,42	0,35	9,63	7,80
Kira	0,83	0,87	9,05	9,11
Lokanta ve Oteller	0,70	0,70	11,46	8,34
Ulaştırma Hizmetleri	1,07	0,48	11,49	7,44
Haberleşme Hizmetleri	0,00	0,00	2,43	3,85
Diğer Hizmetler	-0,15	-0,10	10,14	8,38
3. Temel Göstergeler				
B - İşlenmemiş Gıda Ürünleri, Enerji, Alkollü İçkiler ve Tütün ile Altın Hariç TÜFE	2,23	1,41	11,79	7,01
C - Enerji, Gıda ve Alkolsüz İçecekler, Alkollü İçkiler ile Tütün Ürünleri ve Altın Hariç TÜFE	2,37	1,61	11,82	7,04
D - İşlenmemiş Gıda, Alkollü İçecekler ve Tütün Ürünleri Hariç TÜFE	2,16	1,30	11,72	6,77

Kaynak: TÜİK.

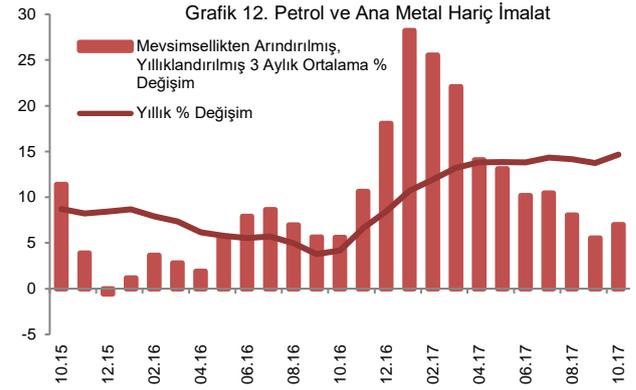
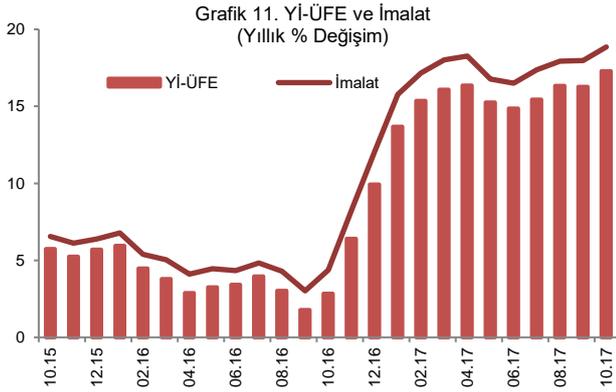
(*) Giyim hizmetlerini içermemekte olup, sadece malları kapsamaktadır.

EKİM AYI FİYAT GELİŞMELERİ

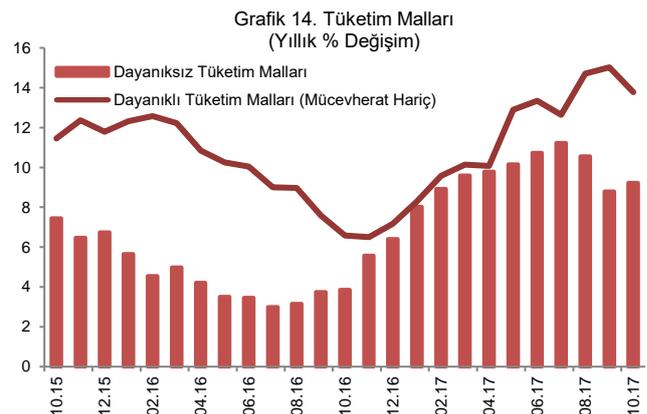
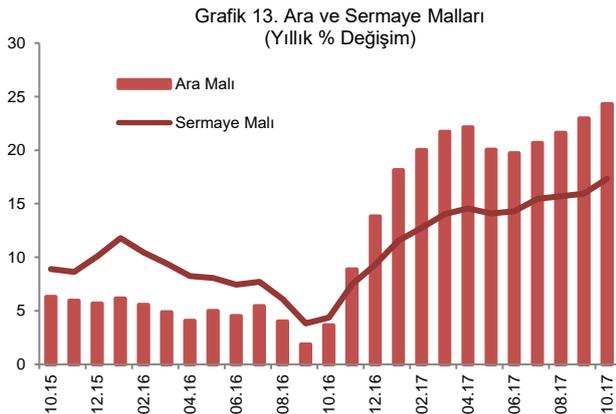
6 KASIM 2017

...Yİ-ÜFE...

Yurt içi üretici fiyatları Ekim ayında yüzde 1,71 oranında artmış, yıllık enflasyon 1,00 puan artışla yüzde 17,28 olmuştur (Grafik 11). Bu gelişmede döviz kuru ve başta petrol olmak üzere emtia fiyatlarındaki artışlar belirleyici olmuştur. Yıllık enflasyon imalat sanayiinde yüzde 18,86'ya yükselmiş, petrol ve ana metal hariç imalat sanayiinde alt gruplar geneline yayılan fiyat artışlarına bağlı olarak yüzde 14,66 olmuştur. Bu dönemde, petrol ve ana metal hariç imalat sanayi fiyatlarının mevsimsellikten arındırılmış eğilimi artmıştır (Grafik 12).

Ana sanayi gruplarına göre Ekim ayında fiyatlar ara malı ve sermaye mallarında güçlü bir oranda artarken, dayanıklı ve dayanıksız tüketim mallarında görece ılımlı artışlar kaydetmiştir (Tablo 3). Ara malı fiyatlarındaki belirgin artışta ana metal, kimyasal, plastik ve kağıt ürünleri; sermaye malı fiyatlarında ise motorlu kara taşıtları, metal yapı ürünleri ve makine imalatı öne çıkmıştır. Bu dönemde, dayanıklı tüketim malları fiyatları mobilya kaynaklı artış kaydetmiş, dayanıksız tüketim malı fiyatları ise giyim, ayakkabı, tekstil ve süt ürünlerine bağlı olarak yükselmiştir. Sonuç olarak, Türk lirasındaki değer kaybı ve emtia fiyatlarındaki gelişmelere bağlı olarak tüketici fiyatları üzerinde üretici fiyatları kaynaklı maliyet baskıları güçlü seyrini korumuştur.

EKİM AYI FİYAT GELİŞMELERİ

6 KASIM 2017

...TABLOLAR

Tablo 2. Ekim Ayı TÜFE ve Alt Kalemler (Yüzde Değişim)

	Ağırlık	Ekim 2017		Ekim 2016	
		Aylık	Yıllık	Aylık	Yıllık
TÜFE	100	2,08	11,90	1,44	7,16
Gıda ve Alkolsüz İçecekler	21,77	1,97	12,74	1,76	5,20
Alkollü İçecekler ve Tütün	5,87	0,00	10,40	-0,01	22,61
Giyim ve Ayakkabı	7,33	11,51	11,42	10,43	6,07
Konut	14,85	0,94	9,40	-0,24	5,53
Ev Eşyası	7,72	2,96	11,65	0,59	6,28
Sağlık	2,63	0,46	12,21	0,18	9,39
Ulaştırma	16,31	2,61	16,79	2,00	8,19
Haberleşme	4,12	-0,01	1,84	-0,06	2,80
Eğlence ve Kültür	3,62	-1,75	11,04	-1,03	2,42
Eğitim	2,69	0,37	10,48	0,31	9,58
Lokanta ve Oteller	8,05	0,70	11,46	0,70	8,34
Çeşitli Mal ve Hizmetler	5,04	0,93	12,63	0,42	9,34

Kaynak: TÜİK.

Tablo 3. Ekim Ayı Yİ-ÜFE ve Alt Kalemler (Yüzde Değişim)

	Ağırlık	Ekim 2017		Ekim 2016	
		Aylık	Yıllık	Aylık	Yıllık
Yİ-ÜFE	100	1,71	17,28	0,84	2,84
Madencilik	3,36	2,11	13,40	0,79	3,28
İmalat	88,79	1,68	18,86	0,93	4,37
Petrol Ürünleri Hariç İmalat	86,18	1,50	18,16	0,63	4,18
Petrol ve Ana Metal Ürünleri Hariç İmalat	77,80	1,26	14,66	0,43	4,17
Elektrik, Gaz Üretimi ve Dağıtım	6,81	2,10	0,68	-0,31	-13,88
Su Temini	1,03	0,35	11,50	0,58	8,05
Ana Sanayi Kollarına Göre Yİ-ÜFE					
Ara Malı		2,23	24,30	1,14	3,65
Dayanıklı Tüketim Malları		0,49	14,75	0,24	8,42
Dayanıklı Tüketim Malları (Mücevherat Hariç)		0,34	13,78	1,44	6,59
Dayanısız Tüketim Malları		0,26	9,22	-0,13	3,86
Sermaye Malı		1,89	17,33	0,67	4,36
Enerji		3,44	12,39	2,35	-5,25

Kaynak: TÜİK.

Bu rapor, fiyat istatistiklerinin Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) tarafından yayımlanmasını izleyen iş günü içinde yayımlanmakta ve TCMB'nin bir önceki ayın enflasyon rakamlarına ilişkin ilk görüşlerini ifade etmekte olup, resmi fiyat istatistiklerinin açıklanması ile Para Politikası Kurulu toplantısı arasında geçen süre zarfında aylık enflasyon gelişmelerinin kamuoyu tarafından daha sağlıklı biçimde yorumlanmasına katkıda bulunmayı amaçlamaktadır.